

Exam. Code : 103206

Subject Code : 1191

B.A./B.Sc. 6th Semester

MUSIC (Vocal)

Time Allowed—2 Hours] [Maximum Marks—50

Note :— Attempt any four questions. All questions carry equal marks.

1. (1) Define "Lakshan Geet". 2.
 - (2) Raag Kalawati belongs to which Thaata? 2
 - (3) How many matras and divisions are there in Dhamar Taal? 1½
 - (4) Girija Devi is famous for which style of gaayaki? 1
 - (5) Sri Guru Govind Singh ji was born in which year? 1
 - (6) Name any two famous musicians of Agra Gharana. 1
 - (7) What do you understand by the term "Raag Malika"? 1
 - (8) Name any two raag of South Indian classical music. 1
 - (9) "Jhoomra Taal" is played in which style of singing? 1
 - (10) "Abdul Karim Khaan" is associated with which gharana? 1
2. How is religious music associated with human life? 12½

3. Describe the main features of Gwalior Gharana. 12½
4. Give the complete detail of Raag Bageshree. 12½
5. Explain the musical journey and life of Sri Guru Govind Singh Ji. 12½
6. Write down the life sketch and contribution of Sumati Mutatkar. 12½
7. Define Lakshan Geet and Sargam Geet and also explain the differences between them. 12½
8. Give complete description of Taal Dhamar and write the following : Ekgun, Dugun and Chaugun in the Taal. 12½

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਹਨ।

1. (1) “ਲਕਸ਼ਣ ਗੀਤ” ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। 2
- (2) ਰਾਗ ਕਲਾਵਤੀ ਕਿਸ ਥਾਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ? 2
- (3) ਧਮਾਰ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਭਾਗ ਅਤੇ ਮਾਤਰਾਂ ਹਨ ? 1½
- (4) ਗਿਰੀਜਾ ਦੇਵੀ ਕਿਸ ਗਾਯਕੀ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ? 1
- (5) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਜਮਨ ਕਿਸ ਸਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ? 1
- (6) ਆਗਰਾ ਘਰਾਨੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ। 1
- (7) “ਰਾਗ ਮਲਿਕਾ” ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? 1

- (8) ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਦੋ ਰਾਗਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ। 1
- (9) 'ਝੁਮੜਾ ਤਾਲ' ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਗਇਕੀ ਸੈਲੀ ਨਾਲ ਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 1
- (10) "ਅਬਦੁੱਲ ਕਰੀਮ ਖਾਨ" ਕਿਸ ਘਰਾਨੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ? 1
2. ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਗੀਤ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ? 12½
3. ਗਵਾਲੀਅਰ ਘਰਾਨੇ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। 12½
4. ਰਾਗ ਬਾਗੋਸ਼੍ਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਓ। 12½
5. ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸੰਗੀਤਕ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 12½
6. ਸੁਮਤੀ ਮੁਤੱਤਕਰ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਚਿੱਤਰ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਲਿਖੋ। 12½
7. ਲਕਸ਼ਣ ਗੀਤ ਅਤੇ ਸਰਗਮ ਗੀਤ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਮਝਾਓ। 12½
8. ਤਾਲ ਧਮਾਰ ਦਾ ਪੂਰਨ ਵਿਵਰਣ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਤਾਲ ਦੀ ਇਕਗੁਨ, ਦੁਗੁਨ ਅਤੇ ਚੌਗੁਨ ਦੀ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਲਿਖੋ। 12½

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਕੋਈ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਸਭੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਅੰਕ ਹੈ।

1. (1) ਲਕਸ਼ਣ ਗੀਤ ਕੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਜ਼ਿਏ। 2
- (2) ਰਾਗ ਕਲਾਵਰੀ ਕੌਨ-ਸੀ ਖਾਟ ਕਾ ਰਾਗ ਹੈ ? 2
- (3) ਧਮਾਰ ਤਾਲ ਮੇਂ ਕਿਤਨੇ ਖੰਡ ਔਰ ਕਿਤਨੀ ਸਾਤ੍ਰਾਏਂ ਹੋਤੀ ਹੈ ? 1½

- (4) गिरिजा देवी किस गायकी की शैली के लिए प्रसिद्ध है ?
1
- (5) श्री गुरु गोविंद सिंह का जन्म किस सन् में हुआ था ?
1
- (6) आगरा घराना के किन्हीं दो प्रसिद्ध संगीतज्ञों का नाम बताए।
1
- (7) राग मालिका शब्द से आप क्या समझते हैं ?
1
- (8) कर्नाटक संगीत के किन्हीं दो रागों के नाम लिखिए।
1
- (9) 'झूमरा' ताल किस प्रकार की गायकी शैली के साथ बजती है ?
1
- (10) अब्दुल करीम खाँ किस घराने से संबंधित है ?
1
2. भक्ति संगीत किस प्रकार से हमारे जीवन से जुड़ा हुआ है ?
12½
3. ग्वालियर घराने की मुख्य विशेषताएं स्पष्ट कीजिए।
12½
4. राग बागेश्री का संपूर्ण परिचय लिखिए।
12½
5. श्री गुरु गोविंद सिंह जी के सांगीतिक जीवन की चर्चा कीजिए।
12½
6. सुमति मुटाटकर का जीवन परिचय देते हुए उनके सांगीतिक योगदान की चर्चा कीजिए।
12½
7. सरगम गीत और लक्षण गीत की परिभाषा देते हुए दोनों के अंतर को स्पष्ट कीजिए।
12½
8. ताल धमार का संपूर्ण परिचय देते हुए ताल की एकगुन, दोगुन और चौगुन को लिपिबद्ध कीजिए।
12½